

สมาคมจิตแพทย์ฯ ในรอบ 4 ปีที่ผ่านมา กับการพัฒนาวารสารให้ก้าวไกล

ผมได้รับทราบจากเลขานุการของสมาคมจิตแพทย์ฯ เมื่อราวต้นเดือนกันยายน 2548 ว่า ผมได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกสมาคมฯ เลือกให้มาทำหน้าที่เป็นนายกสมาคมฯ วาระ พ.ศ.2549-2550 จึงทำให้ผมมีเวลาในการเตรียมตัวในการบริหารงานสมาคมฯ ตั้งแต่เนิ่น ๆ

สิ่งแรกที่ผมทำ คือการทบทวนผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งประธานวารสารของสมาคมฯ ซึ่งก็คือบรรณาธิการวารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ นั่นเอง เนื่องจากผมได้ทำ SWOT analysis แล้วเห็นว่า strength และ asset อย่างหนึ่งของสมาคมฯ คือการที่มีวารสารทางวิชาการเป็นของตัวเอง และนับว่าวารสารสมาคมฯ ของเรานั้น เป็นวารสารวิชาการทางด้านจิตเวชศาสตร์ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2547-2548 นั้น วารสารสมาคมฯ ประสบปัญหาในการบริหารจัดการบางประการ จึงทำให้ไม่สามารถออกได้ทันตามกำหนด

คนที่ผมเล็งไว้ในใจที่จะให้มาช่วยงานสมาคมฯ เรื่องนี้มีอยู่ไม่กี่คนเท่านั้น และผมโชคดีมากที่ รศ.พญ.สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล ได้ตอบตกลงที่จะมาช่วยงานสมาคมฯ ในเรื่องนี้ โดยผมได้เดินทางไปทบทวนอาจารย์ด้วยตัวเอง ณ ห้องอาหารของโรงแรมฮิลตัน กลางกรุงไคโร ประเทศอียิปต์ เมื่อทราบว่าอาจารย์จะไปประชุม World Congress of Psychiatry 2005 ที่นั่น

ผมขอถือโอกาสนี้ขอบคุณ รศ.พญ.สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล เป็นอย่างยิ่งที่ได้ตอบรับมาเป็นบรรณาธิการให้กับวารสารสมาคมฯ และขอขอบคุณทีมงานของภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บังคับบัญชาของอาจารย์สุวรรณา คือ ศ.นพ.สุชาติ พหลภักย์ ซึ่งให้ความสนับสนุนอย่างเข้มแข็งในเรื่องนี้

ในการบริหารงานของผมนั้น ผมได้กำหนดดัชนีวัดหลัก (key performance indicator, KPI) ของผู้รับผิดชอบงานแต่ละด้านเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประธานวารสาร ผมแจ้งอาจารย์สุวรรณาว่า จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กลับคืนมา ให้สมาชิกมั่นใจได้ว่าวารสารสมาคมฯ จะออกตรงตามกำหนดทุกฉบับ ดังนั้น KPI ที่ผมกำหนดไว้คือ วารสารสมาคมฯ จะต้องออกอย่างช้าไม่เกินเดือนสุดท้ายของวารสารฉบับนั้น เช่นวารสารฉบับเดือนมกราคม – มีนาคม 2549 ก็จะต้องออกอย่างช้าไม่เกินเดือนมีนาคม 2549 เป็นต้น

ปัญหาสำหรับการออกวารสารฉบับแรก (ฉบับเดือนมกราคม – มีนาคม 2549) ในขณะนั้นก็คือ ไม่มีผู้ส่งต้นฉบับใด ๆ มาเลย ผมจึงรีบติดต่อนักวิชาการและผู้พิมพ์ต่าง ๆ ขอให้ส่งต้นฉบับมาเพื่อการพิจารณา และเนื่องจากวารสารสมาคมฯ ต้องตีพิมพ์รายงานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการสมาคมฯ ให้สมาชิกได้รับทราบด้วย ดังนั้นสำหรับรายงานการประชุมครั้งที่ 1/2549 ผมจึงช่วยเลขานุการ ซึ่งเพิ่งมารับตำแหน่งนี้

ในสมัยนั้น ด้วยการเขียนสรุปรายงานการประชุมให้แทน ก่อนจะนำเข้ารับรองในการประชุมครั้งที่ 2/2549 จึงทำให้วารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ได้เริ่มออกตามกำหนดอีกครั้ง ตั้งแต่ฉบับเดือนมกราคม – มีนาคม 2549 เป็นต้นมา

เพื่อช่วยให้อาจารย์สุวรรณทำงานได้ตาม KPI ที่กำหนด ผมจึงได้ปรับรูปแบบการบริหารงานของวารสารหลายอย่าง เช่น จัดสรรงบประมาณให้อาจารย์สุวรรณจ้างเจ้าหน้าที่ประจำ มีสำนักงานวารสารแยกออกไปต่างหากจากสำนักเลขาธิการ จัดให้มีค่าตอบแทนให้กับ reviewer ให้มีระบบติดตามต้นฉบับที่เข้ามาแต่ละเรื่อง ว่าขณะนี้กำลัง process อยู่ในขั้นตอนใด หาก reviewer ไม่อ่านต้นฉบับภายในเวลา 3 สัปดาห์ที่กำหนด ให้ส่งต้นฉบับให้กับ reviewer คนใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้ส่งต้นฉบับสามารถส่งได้ online ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ off line พร้อมแนบแผ่น diskette และนำวารสารขึ้นเผยแพร่บน website ของสมาคมฯ ด้วย ซึ่งเรื่องนี้ต้องขอขอบคุณ นพ.สมนึก หลิมศิริรัตน์ webmaster ของสมาคมฯ ไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผมยังช่วยอาจารย์สุวรรณ ในการกำหนดทิศทางของวารสารสมาคมฯ ฉบับต่าง ๆ เช่น ฉบับเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เชื่อมโยงกับสุขภาพจิต, ฉบับ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ศ.นพ.ฝน แสงสิงแก้ว รวมทั้งการจัดทำวารสารสมาคมฯ ฉบับผนวก (supplementum issue) ได้แก่ฉบับ การประชุมวิชาการจิตเวชศาสตร์ไทย-อเมริกัน และฉบับ ๑๒๐ ปีจิตเวชศาสตร์ไทย รวมทั้งยังช่วยหาผู้สนับสนุนจากภาคเอกชนที่สนใจจะลงโฆษณาในวารสารให้ด้วย เพื่อให้อาจารย์สุวรรณได้มีเวลาเต็มที่ในการปฏิบัติงานด้านบริหารวิชาการของวารสาร (Editor in Chief)

และเป็นที่น่ายินดีที่ วารสารสมาคมจิตแพทย์ฯ ที่มี รศ.พญ.สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล เป็นบรรณาธิการ พร้อมกองบรรณาธิการที่เข้มแข็งนั้น นอกจากจะทำให้วารสารสมาคมฯ ออกได้ทันตามกำหนดทุกฉบับแล้ว ยังทำให้วารสารสมาคมฯ ได้รับการจัดลำดับจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) ให้เป็นวารสารวิชาการภาษาไทย สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีค่าดัชนีอ้างอิงผลกระทบ (impact factor) ดีลำดับอยู่ในลำดับต้น ๆ (สิบลำดับแรก, Top Ten) ในปี พ.ศ.2551 อีกด้วย

อนึ่งในระยะสองปีที่ผ่านมา ผมได้รับการติดต่อจากวารสารต่างประเทศ 2 ฉบับคือ Asian Journal of Psychiatry และ Asia Pacific Psychiatry Journal โดย Asian Journal of Psychiatry เป็น official journal ของ Asian Federation of Psychiatric Associations (AFPA) ได้ขอให้ผมคัดเลือกบทความที่ได้ตีพิมพ์แล้วในประเทศไทย จำนวน 2 เรื่อง เพื่อแปลบทความนั้นทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อไปตีพิมพ์ซ้ำใน Asian Journal of Psychiatry ซึ่งพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Elsevier เนื่องจากทางวารสารดังกล่าวมีนโยบายที่จะเลือกนิพนธ์ต้นฉบับของผู้นิพนธ์ชาวเอเชียที่เคยตีพิมพ์เป็นภาษาท้องถิ่นมาแล้วไปเผยแพร่ซ้ำเป็นภาษาอังกฤษ

ในคอลัมน์ที่เรียกว่า Asian Pearls (ไข่มุกแห่งเอเชีย) โดยจะหมุนเวียนไปที่ละประเทศ ซึ่งในฉบับที่ผ่านมา นั้น ทาง Asian Journal of Psychiatry ได้ตีพิมพ์บทความในคอลัมน์ Asian Pearls ที่แปลมาจากนิพนธ์ต้นฉบับภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นมาแล้ว ส่วนประเทศไทย ผมได้รับการติดต่อจากทางวารสารและทางสำนักพิมพ์ Elsevier เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2551 ให้ส่งบทความแปลไปให้ 2 บทความ โดยให้เวลาเตรียมต้นฉบับแค่ 4 สัปดาห์ ผมจึงได้ปรึกษากับบรรณาธิการวารสารสมาคมฯ ในที่สุดได้คัดเลือกเรื่องที่เคยตีพิมพ์ในวารสารสมาคมฯ 2 เรื่อง ตามเกณฑ์ที่เขากำหนด แล้วติดต่อกับผู้นิพนธ์ชื่อแรก ซึ่งทั้ง 2 ท่าน (พนม เกตุมาน และ สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล) ต่างยินดีที่จะแปลบทความทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษตามแนวทางที่วารสาร Asian Journal of Psychiatry กำหนด และบัดนี้ผมทราบมาว่าบทความของผู้นิพนธ์ทั้งสอง ได้รับการตอบรับที่จะตีพิมพ์ใน Asian Journal of Psychiatry ฉบับที่จะออกม่าสุดในปลายปีนี้แล้ว

ขณะเดียวกันทางวารสาร Asia Pacific Psychiatry Journal ซึ่งเป็น official journal ของ Pacific Rim College of Psychiatrists (PRCP) ได้มีคอลัมน์ที่เรียกว่า Psychiatry in Translation โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตีพิมพ์บทความของนิพนธ์ต้นฉบับของผู้นิพนธ์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ที่ได้ตีพิมพ์บทความเป็นภาษาท้องถิ่น ไปเผยแพร่ซ้ำเป็นภาษาอังกฤษ ได้ติดต่อกมาให้ผมช่วยคัดเลือกบทความของนิพนธ์ต้นฉบับ 5 เรื่อง ผมและบรรณาธิการวารสารสมาคมฯ จึงได้คัดเลือกนิพนธ์ต้นฉบับ 5 เรื่องตามเกณฑ์ที่เขากำหนด ซึ่งโชคดีที่วารสารสมาคมฯ ได้กำหนดให้ผู้นิพนธ์เขียน abstract ภาษาอังกฤษด้วย แต่กระนั้นผมก็ยังพบว่า abstract ของผู้นิพนธ์บางท่านต้องแก้ไขและปรับปรุงภาษากันใหม่ โดยบทความของนิพนธ์ต้นฉบับ 5 เรื่อง ที่เคยลงพิมพ์ในวารสารสมาคมฯ และได้รับการคัดเลือกไปเผยแพร่ซ้ำนั้นได้แก่ บทความของ ธรณินทร์ กองสุข และคณะ, พีรพันธ์ ลีอนุชวัชชัย และคณะ, ธัญชนก พรหมภักดีและคณะ, พรรชนก ตัณฑ์สุภศิริ และคณะ, พิสมัย ยอดพรหม และคณะ ทั้งนี้ทางสำนักพิมพ์ Wiley Blackwell ที่จัดพิมพ์วารสาร Asia Pacific Psychiatry Journal ได้แจ้งมาให้ผมทราบว่า บทความภาษาอังกฤษของนิพนธ์ต้นฉบับทั้ง 5 เรื่องนี้ จะได้ลงในวารสารฉบับที่ 2 ของปีนี้

นับว่า 4 ปีที่ผ่านมา คณะกรรมการอำนวยการสมาคมจิตแพทย์ฯ ได้พัฒนาวารสารสมาคมฯ ของเรา ให้ก้าวไกล ไม่เพียงแต่ติดอันดับ Top Ten ในคำดัชนีอ้างอิงผลกระทบสำหรับการอ้างอิงของวารสารวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังสามารถนำบทความและบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารสมาคมฯ ให้ก้าวไกลไปสู่สากล สู่นายตาผู้อ่านอีกหลายพันคนทั่วโลกอีกด้วย

ศ.นพ.พิเชฐ อุดมรัตน์

นายกสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย